

«Οι ελληνικές κατοχικές κυβερνήσεις. Δίκες κατοχικών δοσιλόγων και εγκληματιών πολέμου» τιτλοφορείται το νέο βιβλίο του **Σπύρου Γ. Γασπαρινάτου**, το οποίο πρόκειται να κυκλοφορήσει μέσα στις επόμενες ημέρες από τις εκδόσεις της Εστίας.

Δεινός μελετητής της ταραγμένης δεκαετίας του '40, ο συγγραφέας καταπιάνεται ενδελεχώς με ένα από τα πλέον πολυσυζητημένα, αμφιλεγόμενα ζητήματα εκείνης της περιόδου. Όπως γράφει στον πρόλογο, «η θεματολογία του βιβλίου αποτυπώνεται στον τίτλο του και διαχωρίζεται σε τρία αυτοτελή μέρη: κατοχικές κυβερνήσεις των Αθηνών, δίκες κατά κατοχικών δοσιλόγων, δίκες κατά εγκληματιών πολέμου».

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η ενότητα του βιβλίου όπου «αναπτύσσεται το τι επακολούθησε μετά τις δίκες και καταδίκες όσων εκρίθηκαν ένοχοι για δοσιλογισμό. Εκτελέστηκαν οι καταδίκες μέχρι συμπλήρωσης των ποινών που επιβλήθηκαν; Ή η μεταλλαγή των πολιτικών συνθηκών, ιδίως μετά τα Δεκεμβριανά, επέφερε πλήρη ανατροπή της συνολικής εικόνας, με συνέπεια τον ουσιαστικό εκμηδενισμό του διατακτικού των εκδοθεισών καταδικαστικών αποφάσεων»;

Την ίδια στιγμή, εξαιρετικά ενδιαφέρουσα, με δεδομένο και το επιστημονικό υπόβαθρο του συγγραφέα, είναι η καθαυτή νομική ανάλυση των δικών. Σημειωτέον, ο Σπύρος Γασπαρινάτος (Αργοστόλι Κεφαλληνίας, 1930) υπήρξε μάχιμος νομικός επί σειρά δεκαετιών. Το συγγραφικό έργο του περιλαμβάνει το πεντάτομο συνολικά έργο «Κατοχή» (3 τόμοι) – «Απελευθέρωση - Δεκεμβριανά - Βάρκιζα» (2 τόμοι). Το έργο αυτό, το οποίο εκδόθηκε το 1999 με προλόγους από τους Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο, Ανδρέα Παπανδρέου, Κωνσταντίνο Μητσοτάκη και Γρηγόρη Φαράκο, βραβεύθηκε το 2000 από την Ακαδημία Αθηνών.

Το απόσπασμα

Η «Κ» προδημοσιεύει σήμερα ενδεικτικό απόσπασμα από το βιβλίο το οποίο αφορά στο

χρονικό των Ταγμάτων Ασφαλείας.

«...Οι πρώτοι λόχοι των Ταγμάτων Ασφαλείας παρέλασαν στους δρόμους της Αθήνας την Πρωτοχρονιά του 1944. Ως προς το ποιόν των ατόμων που κατατάχθηκαν στα Τάγματα Ασφαλείας, αλλά και τις αιτίες που τους οδήγησαν να υπηρετήσουν στο Σώμα αυτό, πρέπει να γίνει διάκριση κατηγοριών προσώπων και αιτιών. Υπήρξαν περιπτώσεις ατόμων που οι δυσβάστακτοι όροι ζωής κατά την κατοχική περίοδο τους οδήγησαν στην κατάταξη, για να εξασφαλίσουν έναν σχετικά άνετο τρόπο επιβίωσης. Υπήρξαν αναμφίβολα και άτομα εγκληματικής φύσης, άτομα του υποκόσμου, που η δύναμη που απέκτησαν τους έδωσε τη δυνατότητα να εκδηλωθούν με πράξεις βίας και να προσπορισθούν παντός είδους ωφελήματα.

Υπήρξαν άτομα δοσίλογα και μαυραγορίτες, που αποκτούσαν την ελπίδα ατιμωρησίας, λόγω “εθνικών υπηρεσιών”, μεταπελευθερωτικά. Υπήρξαν άτομα που είχαν υποστεί τις βιαιότητες και τους διωγμούς του ΕΛΑΣ και βρήκαν την ευκαιρία να ανταποδώσουν με το ίδιο νόμισμα. Υπήρξαν όμως και άτομα με ιδεολογική αντίθεση προς τον κομμουνισμό, που πράγματι αισθάνονταν δέος για το τι πρόκειται να επακολουθήσει εάν επικρατήσει (μέσω του ΕΑΜ/ΕΛΑΣ) το ΚΚΕ, και πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους έστω και με όπλα δοσμένα από τους Γερμανούς, για να αποσοβήσουν τον κίνδυνο αυτό. [...] Επομένως, πέραν και ανεξάρτητα από την ασφαλώς αποδοκιμαστική κρίση για το σχηματισμό και τη δράση των Σωμάτων Ασφαλείας, υπάρχει και πρέπει να λαμβάνεται υπ’ όψιν και το ατομικό κίνητρο καθενός που εντάχθηκε στα Σώματα αυτά. [...]

Οι δίκες

Κατά τις δίκες των κατοχικών δοσιλόγων υποστηρίχθηκε ότι οι ταγματασφαλίτες δεν έπαιρναν διαταγές από τις γερμανικές Αρχές, ούτε ενεργούσαν σε συνεργασία με αυτές κατά τις εξορμήσεις τους στις αθηναϊκές συνοικίες ή στις επαρχιακές πόλεις όπου δρούσαν. Αυτό δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Αλλά και αν ήταν αληθινή η εκδοχή αυτή, τότε η ευθύνη της κυβέρνησης Ράλλη επιτείνεται, αφού χωρίς επιβολή από τους κατακτητές και χωρίς πίεση προέβαινε στις ενέργειες αυτές κατά Ελλήνων, που είτε τουφεκίζονταν είτε φυλακίζονταν είτε (οι πιο πολλοί) κατέληγαν σε γερμανικά στρατόπεδα συγκεντρώσεως.

Ενα θεαματικό και ιδιαίτερα σκληρό χτύπημα των Ταγμάτων Ασφαλείας κατά του ΕΑΜ υπήρξε η επίθεσή τους (με τη συνεπικουρία της Αστυνομίας και της Χωροφυλακής) στις 30

Νοεμβρίου 1943 κατά των αναπήρων του ελληνοϊταλικού πολέμου. Οι ανάπηροι στη μεγάλη πλειονότητά τους είχαν οργανωθεί στο ΕΑΜ, και τα νοσοκομεία όπου ήσαν εγκατεστημένοι αποτελούσαν εστίες δυναμικής εαμικής δράσης. Στους 1.700 αναπήρους είχαν προστεθεί την ημέρα εκείνη και 450-500 ένοπλοι εαμίτες, που δρούσαν στην περιοχή της πρωτεύουσας με την κάλυψη του αναπήρου. Κατά την αιφνιδιαστική έφοδο των Ταγμάτων Ασφαλείας στα νοσοκομεία οι ανάπηροι κακοποιήθηκαν και μεταφέρθηκαν βίαια στις φυλακές Χατζηκώστα, στη συνέχεια δε στο στρατόπεδο του Χαϊδαρίου. Οι μισοί περίπου από αυτούς εκτελέστηκαν τμηματικά (ως αντίποινα) μέχρι το τέλος της Κατοχής. [...]

Αιματηρές συγκρούσεις του ΕΛΑΣ με τα Τάγματα Ασφαλείας έγιναν στη Μεσσηνία και, στη συνέχεια, καταβλήθηκε μεγάλη προσπάθεια από τον εκπρόσωπο της κυβέρνησης Π. Κανελλόπουλο για την αποφυγή της αιματοχυσίας στην υπόλοιπη Πελοπόννησο. Στην περιοχή της Αττικής, αντίθετα, παρά τη συνεχή ροή αίματος από την άνοιξη του 1944 και μετά, οι συγκρούσεις αυτές, ως στρατιωτικές επιχειρήσεις συντεταγμένων τμημάτων, αποφεύχθηκαν κατά τις ημέρες της αποχώρησης των Γερμανών, λόγω κυρίως της παρουσίας των προπομπών της ελληνικής κυβέρνησης Τσάτσου, Ζέβγου και Μανουηλίδη στην Αθήνα και της στρατιωτικής διοίκησης υπό τον στρατηγό Π. Σπηλιωτόπουλο...».

[ΠΗΓΗ: Εφημερίδα [ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ](#), 8.11.2015]